

10 Referansesamling

Referanser er i hovedsak gjengitt i det enkelte kapittel. I denne referansesamlingen er det gitt en samlet oversikt over aktuelle lover, forskrifter og standarder, samt noen mer generelle lenker/referanser. For mer kildepesifikke referanser, henvises til det enkelte kapittel.

Aktuelle standarder

- prNS 8172¹: Lydforhold i bygninger - Målinger av lydnivå fra tekniske installasjoner (revisjon av NS 8172:1988)
- NS-EN ISO 16032: Akustikk - Måling av lydtryknivå fra tekniske installasjoner i bygninger - Teknisk metode
- IEC 60651:1979: Sound level meters
- IEC 60804:1985: Integrating sound level meters
- IEC 61672-1:2002: Sound level meters
- NS-ISO 8170 Beskrivelse av flystøy ved bakken/Acoustics - Procedure for describing aircraft noise heard on the ground (= ISO 3891:1978)
- NS 8174: Lydforhold i bygninger - Måling av lydnivå fra veitrafikk
- NS8175: Lydforhold i bygninger. Lydklasser for ulike bygningstyper
- NS8176: Vibrasjoner og støt - Måling i bygninger av vibrasjoner fra landbasert samferdsel og veiledning for bedømmelse av virkning på mennesker
- ISO 9613-2:1995 Attenuation of sound during propagation outdoors – Part 2: General method of calculation
- ISO 1996-1:2003(E). Acoustics – Description, measurement and assessment of environmental noise. Part 1: Basic quantities and assessment procedures.
- ISO 1996-2:1987 Acoustics - Description and measurement of environmental noise -- Part 2: Acquisition of data pertinent to land use
- ISO 1996-2:1987/Amd 1:1998
- ISO 1996-3:1987 Acoustics - Description and measurement of environmental noise -- Part 3: Application to noise limits
- NS-ISO 2631-2 Mekaniske vibrasjoner og støt - Bedømmelse av hvordan helkroppsvibrasjoner virker inn på mennesker - Del 2: Vibrasjoner i bygninger (1 Hz to 80 Hz)
- NS-ISO 2631-1 Mekaniske vibrasjoner og støt - Bedømmelse av hvordan helkroppsvibrasjoner virker inn på mennesker - Del 1: Generelle retningslinjer
- ISO 2631-5 Mekaniske vibrasjoner og støt - Bedømmelse av hvordan helkroppsvibrasjoner virker inn på mennesker - Del 5: Metode for vurdering av vibrasjoner som inneholder gjentatte støt
- NS 8141 Vibrasjoner og støt - Måling av svingehastighet og beregning av veiledende grenseverdier for å unngå skade på byggverk
- ISO 1996-1 (2003) Acoustics - Description, measurement and assessment of environmental noise- Part 1: Basic quantities and assessment procedures (Rev. of ISO 1996-1:1982, ISO 1996-2:1987 og ISO 1996-3:1987)
- ISO 8297: Acoustics - Determination of sound power levels of multisource industrial plants for evaluation of sound pressure levels in the environment -- Engineering method
- NS-EN ISO 3744:1995 Akustikk - Bestemmelse av lydeffektnivå for støykilder - Teknisk metode i et tilnærmet fritt felt over en reflekterende flate (ISO 3744:1994)
- NS-EN ISO 3746:1995 Akustikk - Bestemmelse av lydeffektnivå for støykilder - Forenklet metode (ISO 3746:1995) (innbefattet rettelsesblad AC:1996)

---

¹ NS-EN ISO 16032:2004 erstatter målinger fra tekniske installasjoner innendørs. For målinger utendørs gjelder prNS 8172 inntil en revidert utgave foreligger.

- IEC 61400-11 Vindturbin generatorsystemer - Måleteknikker for akustisk støy, og evt. andre standarder på vindmøller i NEK EN 61400-serien

EU-direktiver

Oversikt over aktuelle direktiver i forhold til støy er tilgjengelig på

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/noise/>

Nasjonalt regelverk i andre land

- Danske retningslinjer for støy. Les mer hos Miljøstyrelsen: <http://www.mst.dk/transport/03060000.htm>
- Nordisk beregningsmetode for industristøy: dansk veiledning (Miljøstyrelsen): <http://www.mst.dk/udgiv/Publikationer/1993/87-7810-098-4/pdf/87-7810-098-4.PDF>
- Lavfrekvent støy, infralyd og vibrasjoner i eksternt miljø. [Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 9/1997](#)

Lover, forskrifter og retningslinjer

- Forskrift av 22. januar 1997 nr. 33 om krav til byggverk og produkter i byggverk ([teknisk forskrift](#))
- Forskrift av [2003.06.24 nr 0749](#) om saksbehandling og kontroll i byggesaker (SAK),
- [Lov om helsetjenesten i kommunene](#) (Kommunehelsetjenesteloven) 19.11.1982 nr 66.
- [Forskrift av 25. april 2003 nr 486 om miljørettet helsevern](#)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall ([Forurensningsloven](#)) 13.3.1981 nr 6.
- Forskrift av 1. juni 2004 nr 931 om begrensning av forurensning ([forurensningsforskriften](#)).
- Forskrift av 20. desember 2004 nr 1820 om [produksjon og omsetning av fritidsfartøy mv.](#)
- [Lov av 26. juni 1998 nr 47 om fritids- og småbåter](#)
- Lov av 10. juni 1977 nr. 82 om [motorferdsel i utmark og vassdrag](#)
- Forskrift av 14. mars 1988 nr 225 om bruk av kommunens myndighet etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag - [forbud mot helikopterskiing og liknende](#).
- Forskrift av 15. mai 1988 nr 356 [om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag](#).
- Lov av 14. juni 1985 nr 77. [Plan og bygningsloven](#).
- Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi. 29.06.1990 nr.50 ([energiloven](#))
- Forskrift av 4. januar 1996 nr 7 om [sikkerhet ved leketøy](#)
- Forskrift av 19. august 1994 nr 820 om [maskiner](#)
- [Forskrift av 11. april 1975 nr. 4](#) om forbud mot omsetning og bruk av farlig smellende pyrotekniske varer som kinaputter, kasteknall, knallkorker og liknende
- [Støy på arbeidsplassen](#). Forskrift med kommentarer. Arbeidstilsynet. 1993.
- [Vegloven](#) (§ 29 vedr byggeforbudssone). Lov av 21. juni 1963 nr 23
- [Lov om anlegg og drift av jernbane](#)
- [T-1057 Retningslinjer for planlegging av riks- og fylkesveier etter plan- og bygningsloven](#)
- Lov om statsbidrag til anlegg m.v. av skytebaner (lov 1974-04-05 nr14) <http://www.lovdatab.no/all/hl-19740405-014.html>
- [Forskrift om anlegg av, kontroll med og godkjenning av sivile skytebaner](#)
- [Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging](#)
- [Retningslinjer for bruk av innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven](#)

Støy og helse

- Vegdirektoratet, Helsedirektoratet, 1991: Helseeffekter av vegtrafikkstøy
- Guidelines for Community Noise. WHO, 2000. <http://www.euro.who.int/noise/>
- Miljø og helse. En forskningsbasert kunnskapsbase. Nasjonalt folkehelseinstitutt, www.fhi.no
- [Anbefalte faglige normer for inneklima](#). Rapport, Nasjonalt folkehelseinstitutt

Planlegging

- www.planlegging.no. Miljøverndepartementets nettsted om planlegging.
- [Veileder til kommuneplanens arealdel](#). T-1382. Miljøverndepartementet
- [Veileder. Reguleringsplan og bebyggelsesplan](#). T-1381. Miljøverndepartementet

Vedlegg - eksempler

1.1 Planeksempler med illustrasjoner

1.1.1 Pynnten Panorama, Lillehammer

- [Introduksjon](#)
- [Plankart](#)
- [Fasader](#)
- [Planløsning 1. etasje](#)
- [Planløsning 2. etasje](#)
- [Snitt](#)
- [Oppriss sør-øst](#)
- [Oppriss nord-øst](#)

1.1.2 Kirkevollen, Bergen

- [Introduksjon](#)
- [Reguleringsplan](#)
- [Billedillustrasjon](#)
- [Billedillustrasjon – bakkeplan](#)
- [Fasader – nord og sør](#)
- [Fasader – øst og vest](#)
- [Planløsning](#)
- [Illustrasjonsplan](#)

1.1.3 Skjoldnes, Bergen

- [Introduksjon](#)
- [Reguleringsplan](#)
- [Fasade mot støykilde](#)
- [Modellbilde – fra vest](#)
- [Modellbilde – fra nord/vest](#)
- [Planløsning 1](#)
- [Planløsning 2](#)
- [Illustrasjonsplan](#)

1.2 Eksempler på bruk av planbestemmelser

1.2.1 Reguleringsplan

Støykrav som del av juridisk bindende reguleringsbestemmelser (se kapittel 2.2.2 og 3.3.2) er en av de viktigste måtene å sikre effektiv støyforebygging på. Det er utarbeidet en samling med noen forslag til slike bestemmelser. Forslagene passer ikke i alle saker, og er ment som skisser som kan bearbeides videre til å passe i aktuell sak. Forslagene har tall for en rekke ikke-akustiske størrelser (areal, avstand, hyppighet). Disse tallverdiene er eksempler – ikke en norm som må følges. Hvor strenge kravene bør være i en konkret sak er i noen grad et politisk valg.

Utendørs og innendørs støy

Retningslinjene gjelder i all hovedsak utendørs støy. Ved utbygging av støyfølsomme bruksformål vil innendørs støy i all hovedsak reguleres gjennom teknisk forskrift og tilhørende standard NS8175 klasse C. Ved utbygging av ”ny” støykilde (for eksempel utvidet veg), gir ikke teknisk forskrift juridisk bindende krav til innenivå. For slike saker er det derfor også gitt eksempler på bestemmelser om innendørs støy.

Utbygging av boliger og andre støyfølsomme bruksformål, reguleringsplan for større område

Eksempelene er gitt for vegtrafikkstøy, med utbyggingsområder i kommunen inndelt i 3 ulike klasser, etter grad av tillatelige støymessige kompromisser.

1. **Byområde, med stor grad av kompromiss** (uten begrensninger på støybelastning ved mest støyutsatte fasade, boliger tillates oppført også i rød sone)

Boligene skal utstyres med balansert ventilasjon.

Alle boligenheter skal ha privat uteplass med minst 8 m² oppholdsareal med støy under $L_{den}=55$ dB. Dette arealet kan være utformet som vinterhage som må kunne åpnes. Vinterhagen skal ha tilfredsstillende ventilasjon i lukket tilstand.

Minst halvparten av oppholdsrommene i hver boenhet skal ha vindu i fasade med støybelastning $L_{den}=55$ dB eller lavere. Oppholdsrom som har støybelastning over $L_{den}=65$ dB ved mest støybelastede vindu skal ha tilstrekkelig beskyttelse (med solbeskyttelse, kjøling, forsert ventilasjon, mv) til at innetemperaturen er behagelig ved alle temperatur- og solforhold uten at vinduene åpnes.

2. **Pressområde utenfor sentrum, noen grad av kompromiss**

Som 1, men alle soverom skal ha vindu i fasade med støybelastning $L_{den}=55$ dB eller lavere.

Boligprosjekt med minst x boliger skal i tillegg ha felles uteområde med minst 15 m² pr bolig med støy under $L_{den}=55$ dB. Plassen skal ha gode solforhold for minst 50% av arealet, kan ligge høyst 100 m fra fjerneste bolig og skal ha enkel, trygg adkomst.

3. **Normalområde, liten grad av kompromiss** (Boliger tillates bare oppført i gul sone).

Alle boligenheter skal ha privat uteplass med minst 15m² oppholdsareal med støy under $L_{den}=55$ dB. Boligprosjekter med minst x boliger skal ha felles uteområde med minst 25m² pr bolig med støy under $L_{den}=55$ dB. Plassen skal ha gode solforhold for minst 50% av arealet, kan ligge høyst 100 m fra fjerneste bolig og skal ha enkel, trygg adkomst. Alle oppholdsrom i hver boenhet skal ha vindu i fasade med støybelastning $L_{den}=55$ dB eller lavere.

Utbygging av boliger og andre støyfølsomme bruksformål – detaljert reguleringsplan/bebyggelsesplan

Det skal dokumenteres gjennom støyfaglig utredning (det forutsettes at slik utredning er definert annet sted) at alle støykrav fra kommunedelplan blir tilfredsstilt (dersom slike krav ikke er stilt i kommunedelplan eller slik plan ikke finnes, kan tilsvarende krav stilles på reguleringsplannivå).

Områder med krav til lav støybelastning (stille side / felles uteplass) skal ikke ha lokale installasjoner (høytalere, ballbinge, skaterampe, mv.) som kan belaste stille side med plagsom støy.

Skjermer som er nødvendige for å oppnå angitt støybelastning i støyfaglig utredning, skal være vist med plassering og høyde i planen. Skjermene skal være ferdig bygget før boligene kan innflyttes.

Alle støybeskyttelsestiltak skal være ferdig før midlertidig brukstillatelse gis.

Ny veg eller utvidelse av veg – reguleringsplan

Ved utvidelse av veg eller utbygging av ny veg skal det lages støyfaglig utredning som omfatter alle støyfølsomme formål med støy over $L_{den}=55$ dB.

Skjerming langs vegen skal alltid vurderes som et avbøtende tiltak, men kan sløyfes der det av estetiske grunner ikke er hensiktsmessig eller der kostnadseffektiviteten av tiltaket blir dårlig. Skjerming langs vegen skal vises med plassering og høyde. Skjerming langs vegen skal stå ferdig før vegen åpnes.

Eksisterende boliger langs vegen skal beskyttes slik at alle oppholdsrom får tilfredsstillende innendørs støy og slik at hver boligenhet får støy under $L_{den}=55$ dB på en privat uteplass (minst 8m^2 på mark, balkong eller terrasse som er i bruk ved boligen eller som har god lyskvalitet og kan opparbeides).

Boliger som grenser til planområdet, og som får et utendørs ekvivalent støynivå på mer enn 60 dBA ved soverom, med det vesentligste støybidraget fra XXvegen, skal få tilbud om mekanisk balansert ventilasjon av soverom. Alle isolerings- og ventilasjonstiltak skal være gjennomført senest når vegen åpnes (alternativt: to år etter at veganlegget er ferdigstilt).

Tilfredsstillende støy er i utgangspunktet høyst $L_{ekv,døgn}=30$ dB innendørs og $L_{den}=55$ dB på en privat uteplass. Dersom avstanden mellom senterlinje veg og bolig er under 20 m skal antallet støyhendelser over L_{5AF} 45 dB i soverom i utgangspunktet heller ikke overstige 10 pr natt (23-07). Boligene skal ha tilfredsstillende ventilasjon.

I boliger der kostnaden av disse tiltak blir urimelig store, kan støygrensene heves opptil 5 dB til $L_{ekv,døgn}=35$ dB, 10 nattlige støyhendelser over 50 dB og $L_{den}=60$ dB på en privat uteplass.

Nødvendige isoleringstiltak og lokale skjermer skal byggemeldes.

Utbygging av annet anlegg (industri, skytebane, MC, idrettsanlegg)

1. Område regulert til næringsvirksomhet - reguleringsplan for større område

Områder som er lagt ut til uspesifisert industri/næringsvirksomhet kan gis generell omtale for å forebygge overraskende, høye støybelastninger i nærliggende boligområder. Eksemplet i teksten nedenfor krever en beregning fra støysakskyndig som input (gitt av industriarealets størrelse og avstanden til boligområde), men gir da en bestemmelse som er informativ for en eller flere framtidige interessenter til industriområdet. Se også figur 1 i notat 2052 om Støysonekart og støyutredning. En moderne industriinstallasjon vil vanligvis ha støyutstråling i området $L_{WA} = 60-75 \text{ dB} / \text{m}^2$ (laveste verdi: det svært godt dempede petrokjemianlegget for Troll-feltet).

”Industrianlegg på området skal ikke stråle ut mer støy enn: $L_{WA} = 66 \text{ dB} / \text{m}^2$ i gjennomsnitt. De kraftigste enkeltkilder med drift om natta må ikke ha støyutstråling over $L_{WA} = 110 \text{ dB}$ ”

2. Næringsvirksomhet – detaljert reguleringsplan

Eksempler for større anlegg:

Det skal utføres internkontroll av at støygrensene overholdes. Overskridelser og gjennomførte tiltak for å hindre videre overskridelse skal rapporteres til lokal tilsynsmyndighet. (Krav ved stor støyende virksomhet. Kravene må konkretiseres)

Boliger som etter fastlagt internkontroll-opplegg viser seg å få mer enn 5 netter pr år med utendørs nattlig støy over $L_{A,ekv,23-07,frittfelt} = 45 \text{ dB}$ fra bedriften utenfor soveromsvindu, skal tilbys støydempende tiltak som kan holde innendørs støynivå under $L_{A,ekv,23-07} = 30 \text{ dB}$. Tiltaket skal minst omfatte balansert ventilasjonsanlegg for boligen. (Ris bak speilet, skal stimulere til støysvak drift. Metode for kontroll må være konkret og praktikabel).

3. Skytebane / MC, mv

Eksempler:

Vanlig treningsaktivitet på anlegget tillates opptil 2 dager pr uke i tidsrommet 17- 20. Større konkurranser tillates opptil 4 ganger x 2 påfølgende dager pr år, i tidsrommet 9-18 lørdag og 13-18 søndag. Slike konkurranser skal varsles på passende, avtalt måte minst 2 mnd på forhånd.

Eventuelt høytaleranlegg og andre tekniske installasjoner ved banen skal være dimensjonert slik at all unødvendig støybelastning i omgivelsene unngås (direktive høytalere, desentralisert system med lavt, lokalt lydnivå) og skal bare brukes til nødvendig informasjon under arrangementet.

1.2.2 Kommuneplan/kommunedelplan

Eksempel på bestemmelse i kommuneplan som stiller støykrav til bygeområder. Eksempelet er hentet fra kommuneplan 2002-2012 for Åmot i Hedmark. Sonen GP= 40% tilsvarer om lag rød sone i T-1442.

Kommuneplanbestemmelse nr. 2.

SÆRLIGE KRAV TIL BYGGEOMRÅDENE (pbl § 20-4, andre ledd bokstav b)

a) Bestemmelser for hele kommunen

Nye bygninger til støyfølsomt bruksformål (boliger, fritidsbebyggelse, sykehus, skoler og lignende) må lokaliseres utenfor støysoner for GP (gjennomsnittlig plagegrad) = 40 %, som vist på kommuneplankartet. Eksisterende bygninger til støyfølsomt bruksformål innenfor denne sonen kan gjenoppbygges, utvides og påbygges, forutsatt at det ikke fører til flere boenheter.

Kommunen har gitt tilsvarende bestemmelser også for områder hvor spredt bebyggelse er tillatt. I tillegg er det gitt retningslinjer til kommuneplan med utdyping av bestemmelsene.

1.3 Konesjonsbehandling av skytebaner

1.3.1 Mal for innhold i konsesjonssøknad

Søknad om konsesjon for skytebaner i henhold til forurensningslovens § 11 skal sendes i 7 eksemplarer til fylkesmannen. Søknaden skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Søkerens navn, adresse og telefonnummer.
- b) Beskrivelse av beliggenheten til skytebaneanlegget, inkludert kart over området, helst i målestokk 1:5000, hvor planlagte baner (med skyteretninger) og omkringliggende bebyggelse er avmerket.
- c) Beskrivelse av anlegget: Type skytebane (geværbane, pistolbane, leirduebane, osv.), antall standplasser, skyteavstander og skiveantall.
- d) Beskrivelse av støydemperingsiltak (innebygging av standplass m.m, også tiltak som bare har virkning i deler av driftstiden).
- e) Planlagt utnyttelse av banen (antall skytterlag, Forsvarets/ Heimevernets bruk av banen, antall bruksdager pr. uke/ brukstider, antall stevner og skudd pr. år, våpentyper).
- f) Beregninger av støynivået for den mest støyutsatte bebyggelsen (bolighus, hytter, m.v.) og ellers i representative punkter i bolig og hytteområder, friluft og rekreasjonsområder, osv. Beregningene skal foretas for et tilstrekkelig antall punkter, slik at de gir et best mulig dekkende bilde av støyforholdene i området rundt skytebanen. Beregninger av støynivå skal utføres med nyeste gjeldende nordisk beregningsmetode for skytestøy.
- g) Opplysninger om evt. skogsdrift i området.
- h) Forholdet til eventuelle oversikts og reguleringsplaner.
- i) Interesser som antas å bli berørt av virksomheten

Forøvrig kan det være ønskelig å få en oversikt over andre skytebaner i kommunen og over skytebaner i nabokommunene.

Fylkesmannen kan lempe på kravene til søknadens innhold, eventuelt kreve ytterligere opplysninger.

Forslag til standardtillatelse og kunngjøringstekst

Det må i hvert enkelt tilfelle vurderes hvilke av punktene under tillatelsens ramme som er relevante å ta med.

Tillatelse til skytebane i * kommune

Det vises til Deres søknad av *

I medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11, gir Fylkesmannen i * herved tillatelse til skyting på skytebane på gnr. *, bnr. *, i * kommune, * fylke.

Tillatelsens ramme

1. Tillatelsen omfatter følgende anlegg og våpentyper:

type skytebaner, skyteavstander, skiveantall og våpentyper

2. Standplassene for (type skytebaner) skal overbygges og isoleres.

Det skal gis en beskrivelse av hva slags type skytehall som skal bygges, evt. henvises til anvisning i beregningsrapport fra konsulentfirma eller til anvisning i beregningsmetoden (jfr. vedlegg A2 i metoden).

Dersom det er behov for evt. andre støydemperingstiltak, skal det gis en beskrivelse av disse, evt. med henvisning til beregningsrapport, el. l.

Det kan angis krav til dempning i stedet for/i tillegg til beskrivelse av tiltaket. Deretter kan det ved støymålinger kontrolleres at kravet er oppfylt.

3. Skytebanen kan benyttes *

Det kan angis når skyting er tillatt, f.eks. antall virkedager pr. uke og antall lørdager/søndager pr. år med angivelse av skytetider. Dersom tillatelsen ikke gjelder for bestemte tidsrom (f.eks. visse tider på døgnet, visse helger, ferier, bestemte tider av året f.eks. jaktseong, m.v.), angis dette eksplisitt.

Det kan også angis tillatt antall skudd pr. år.

4. Konesjonsinnehaver er ansvarlig for at tillatelsen med vilkår overholdes. Dette omfatter alle som gis anledning til å benytte skytebanen.

De generelle vilkårene fremgår av vedlegg til dette brevet.

Begrunnelse

Disposisjon:

- a) Hva saken gjelder
- b) Beregninger
- c) Uttalelser
- d) Vurdering

Det kan være nyttig å angi hvorvidt kravene er i samsvar med praksis i sammenliknbare tilfeller, eller om man har avveket praksis og i så fall hvorfor.

Begrunnelsens lengde og omfang tilpasses forholdene i den enkelte sak.

Erstatningsansvar, klageadgang, ikrafttredelse m.v.

Tillatelse etter forurensningsloven fritar ikke for erstatningsansvar, jfr. forurensningsloven kap. 8.

Tillatelsen kan påklages til SFT av sakens parter eller andre med særlig klageinteresse innen 3 uker fra meddelelse om avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage skal angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til fylkesmannen.

Dersom tillatelsen blir påklaget, trer den ikke i kraft før saken er endelig avgjort. Fylkesmannen eller SFT kan dispensere fra denne bestemmelsen. Dersom tillatelsen ikke blir påklaget, trer den i kraft ved klagefristens utløp.

Partene har rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil også fylkesmannen kunne gi på forespørsel.

Gjenpart av tillatelsen er sendt sakens øvrige parter.

Med hilsen

Vedlegg til tillatelse for *

*=Skytterlag N.N.

1.3.2 Generelle vilkår i tillatelse

1 Egen kontroll og ansvar

* plikter, gjennom instruksjer, kontroll og andre tiltak, å sørge for at driften av anlegget skjer slik at ulemper og skadevirkninger til enhver tid begrenses mest mulig. Heri ligger bl.a. en plikt til så langt som mulig å søke å hindre unormale driftsforhold som forårsaker økte støynivåer.

* plikter skriftlig å varsle fylkesmannen dersom forutsetningene for tillatelsen endres, nye støydemperingstiltak igangsettes, m.v.

2 Inspeksjoner

* plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene eller de etater og institusjoner disse bemyndiger, inspisere anlegget til enhver tid.

3 Forurensningsgebyr og straffeansvar

Forurensningsmyndighetene kan etter reglene i forurensningslovens § 73 fastsette nærmere bestemmelser om forurensningsgebyr for å sikre at vilkårene i tillatelsen blir overholdt.

Overtredelse av vilkårene i tillatelsen er straffbart i henhold til forurensningslovens kap. 10.

4 Endringer og omgjøring av tillatelsen

Fylkesmannen kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom vilkårene i forurensningslovens § 18 er til stede.

5 Driftsstans

Dersom virksomheten har vært nedlagt eller stanset i mer enn 2 år, skal det gis melding til fylkesmannen om virksomheten ønskes startet på ny. Fylkesmannen avgjør om det må søkes om ny tillatelse.

1.3.3 Forslag til kunngjøringstekst i konsesjonssak

Kunngjøring:

Søknad om tillatelse til nytt skytebaneanlegg (evt. utvidelse av skytebane) på/ved (lokalt stedsnavn) i * kommune

Skytterlagene N.N. har i henhold til forurensningsloven § 11 søkt om tillatelse til skyting (evt. utvidet skytevirksomhet) på skytebane på/ved (lokalt stedsnavn), på gnr. *, bnr. *, i * kommune.

Anlegget vil bestå av en * m bane med * skiver, en * m bane med * skiver, leirduebane, osv.

Banen planlegges benyttet * dager pr. uke og * helger i året. Forsvaret/Heimevernet vil benytte banen * dager i året.

De våpen som vil bli benyttet er våpentyper med lydemisjonsnivå som er lavere enn eller tilsvarende nivået til AG 3.

Det vil bli avfyrt omlag * skudd pr. år på banen.

Standplassene skal overbygges og isoleres.

Søknadsdokumentene inkludert beregninger av støynivåer for den nærmeste bebyggelsen og et eksemplar av kunngjøringen er lagt ut til offentlig innsyn på teknisk etats kontor. Eventuelle innsigelser mot at tillatelsen gis, må sendes kommune, (adresse), innen 4 uker.

1.4 Standard for oppsett av støysoner i digitale kart

Kapitlet er under arbeid. Oppdatert utgave vil bli lagt ut på www.sft.no høsten 2005.